

Ο Νικηφόρος Αργυρού είναι ένας από τους λίγους πα, ζωντανούς ήρωες που δέσαν στην Κύπρο μας στο παρελθόν και ο μοναδικός από τους έξι καταδικασθέντες σε δεκατή φολάκιο για την εξέγερση του 1931, που παραμένει ακόμα στη ζωή.

Είναι πρόσωπος από τη Φιλιά Μόρφου, ενώ γεννήθηκε στην Κατωκοπά, σ' ένα διπλανό χωριό. Είναι τώρα 75 χρονών και κάνει το λαχειστών...

Στη συνέντευξη που μας έδωσε, ο κ. Νικηφόρος (όνομα και πράμα), διαφέρει τη φήμη διτι καταδικασθέντας γιατί «κάθησαν στην καρέκλα του κυβερνήτη» και κάνει μια ζωντανή αφήγηση της συμμετοχής του στα γεγονότα και της ζωής του στη φυλακή.

■ Του ΝΙΚΟΥ ΦΙΛΙΩΤΗ

ΕΡ.: Κύριε Νικηφόρε, έρουμε ότι έζησες από κοντά τα γεγονότα του 1931. Μπορείς να μας πεις πώς ξεκίνησε η επανάσταση αυτή;

ΑΠ.: Ε, βέβαια. Οι ερεύλιες πήραν τη μορφή της εξέγερσης διότι τότε σύνταγμα που μας έδωσαν οι Εγγλέζοι δεν ήταν καλό. Υπερισχύαν πάντα οι βουλευτές στην Εγγλέζο μαζί με τους Τούρκους. Άν λάβημε υπόψη την θητεία την διπλή ψήφο του κυβερνήτη, αυτοί είχαν μια φήμη παραπάνω από τους Έλληνες βουλευτές και έτσι μπορούσαν να κάνουν ότι ήθελαν. Ο κυβερνήτης έλεγε στην Αγγλική Κυβερνητή ότι ο λαός της Κύπρου είναι ευχαριστημένος από τη διακυβέρνηση του εκτός από μερικούς τραμπούκους που ήθελαν να δημιουργήσουν επεισόδια.

ΕΡ.: Εάν πάσχεις λοιπόν, να συμμετέχεις στα γεγονότα γενούντα;

ΑΠ.: Εγώ ήμουν 19 ετών και εγόρασα αυτοκίνητον δωδεκάθεσσον. Ο εξεταστής τότε δεν μου έδινεν την αδειαν οδηγού γιατί δεν ήθελα να τον δωριδοκίτησα με 5-6 λίρες όπως εκάμιναν πολλοί. Όμως τελικά εκτάφερα τα. Επαιρνα επίβατες από το χωρίο όπου έμενα τότε, την Κατωκοπά, στη Λευκωσία. Εν τω μεταξύ, το δεύτερο έτος που έρχομουν έκαμινα και άλλα κουτσοδούλια με το αυτοκίνητο μου. Ήμερα αρπαστάν που τον Πλάτην που τη Ζώδικα να πάρω στη Λευκωσία. Έβγαλα λοιπόν τις μαζίλαρες, εφότου στην αρπασάν που την Κάτω Ζώδικαν. Ωστι η φορτώσουμεν την αρπασάν τέλαι με την πάρομη στη Λευκωσία σ' έναν αντηρόδωμα του Κενάν εφέντη που τη Σάκλαν άφαν τα φύτα. Εκατερβάσαμεν την αρπασάν τέλαι επήμενον στο χάνι του Πάντζαρου να φάμεν τέλαι ύστερα να πάνω για το χωρόν. Ε, σαν ετρώμεν, επαίσαμε της Φανερωμένης. Ρε ήνταν που ένει; Ενοιμίσαμεν την φυθικά. Πάμεν μου να δούμεν, λαλούν μου επόδη πότε ήσαν πορτοκάλια λέσχη όπι τέλαι να συμβαίνει. Πάμεν τέλαι κάτω, γεμάτη η εμπορική λέσχη. Εβίκηκα πάνω στα σκαλιά των καρέκλων για να θωράκω. Παραπότω, ο Χατζηπάνας εμίλα. Άμαν τέλαι ετέλειωσεν την ομιλίαν του έβακελεν το βουλευτή του Βαρωσιού τον Σιακαλή πάνω στην εξέδρα τέλαι εσόντησεν τους εισιτήριους τους απόρους τέλαι εβλέπαν την είσοδον.

ΕΡ.: Θυμάσαι ένα περίπονο τί είπε;

ΑΠ.: Δεν θα το ξήσωσ ώστε να πεθάνω! Είπεν μας ότι «άκανει γέρος 80 χρονών και δεν μπορώ να πολεμήσω μας θυσιάσω όμως δόλην την περιουσία μου και αν χρειαστεί και αυτήν τη ζωή μου για την πατρίδα».

ΕΝΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΛΑΧΙΣΤΟΥΣ ΗΡΩΕΣ ΜΑΣ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΤΗ ΖΩΗ..

Ο Νικηφόρος του 1931

μπορέσει η αντιπροσωπεία να δώσει το ψήφισμα, να του πει τι θέλουμεν, τέλαι να τον πολογίσασι να πάσι στο καλό.

Όποιος τέλαι αν είπεν «εις την πίσσα», επί μιονή ώραν όλοι εφύνασαν «...εις την πίσσαν και δεν άκουες τίποτες άλλα».

Εξίχασα όμως να οσας πω πότι μόλις εκατερβάσαμεν τη σημιαν την αγγλική, ένα πάλισμα εξέβηκεν πάνω, δεν τον ήξερων ποιός ήταν, για να βάλει την Ελληνική σημια. Δεν είχε όμως σχοινι να τη δείσει τέλαι ένας Μαρωνίτης που τον Καραπατήν έδωσεν του τη ζωστραν που τη βράκαν το τέλαι είδεσε τη σημια τέλαι πάνω τζει.

Μετά από κάμποσην ώραν, πήραν αυτοκίνητο κάμποσα με αυτονομία μέσα. Τέλεσαρε αυτοκίνητα. Ήταν του Σιέλη του αρχιγραμματέα του Κυβερνήτη τέλαι ένα, νου Εγγλέζο που το εγοράσαν που τους Κολοκασίδης, τέλειο τζηνούροκον. Έπιασεν το ο Δημητράκης το Κολοκασίδης τέλαι έφεν το τζεινόν. Τα άλλα ο κόμιος αναποδογύρισεν τα τέλαι έκρουσεν τα. Διότι οι αυτονομικοί αφήκαν τα μέλος την πλατέαν τέλαι εμπικαν μέλος το Κυβερνείον. Άμαν τέλαι εκαπήκαν, επίασαν τα λάστιχα τέλαι εσίναν τα μέλος το Κυβερνείον αφού το μέλος το Κυβερνείο φωθικιάν. Άμαν τέλαι επήρεν το Κυβερνείο φωθικιάν, έπειν την οάληγησην το Κυβερνείο φωθικιάν, έπειν ένας που ήταν πρόσκοπος, κάποιος Ορφανίδης, «να φύσουμεν, λαλεί, διότι είναι σύνθημα πυροβόλησες τούτον». Εν να μας πάισουν. Εξανάπταξεν δεύτερη φορά. Εξεκινήσαμε να φύσουμεν, εξέβηκεν ένας αυτονομικός έξω, μέλος την Ζωμαρίαν του Κυβερνείου να σήρησε διθένη τη φωθικιάν. Να! Το Κυβερνείον επήρεν πουγλόπτον τούλλον τέλαι ζεινός εισον να σήρησε τη φωθικιάν εις την άκρων. Αρκινέψαν του ροτοίς, εστραφήκαν πίσω, τζεινός έμπικεν έσω. Πάλαι εξεκινήσαμε να φύσουμεν, ώστι να πάμεν καιμιά σκάλαν, έπαψεν η τρίτη οάληγηση την πορθούμοισι μαζί.

ΕΡ.: Εκείνη τη στιγμή υπήρχεν ακόμα πολέν κόσμος στο κυβερνείο;

ΑΠ.: Την ώρα που φεύγαμεν τούλάχιστον θα είσεν άνω που δικύο σιολιάτες κόσμον. Πριν ήταν πολλοί. Ήταν όπως το κόμια... έγενος εις την μερικάν, ευήλας πάνω επήρενες εις την άλη μερκάν τέλαι εν επειγήσει κάτω, που ήταν τόσον πυκνός ο κόμιας.

ΕΡ.: Τη στιγμή που δολοφονήθηκε ο Ονούφριος Κληρίδης, πού ήσουν εσό;

ΑΠ.: Ο Ονούφριος Κληρίδης, την ώραν που τον επυροβόλησαν ήμαστον μέλος τη μέσητον δάσους τη εβραίναμεν προς το Υπουργείον Εσωτερικών, που κάπτη. Ήταν δύο κατέρριψαν πούλλους μου, στο πλευρό μου. Έφερεν το σιέριν του πάσο το κόμιον τέλαι λαλεί, «τους κερατές επαίσαν μεν. Άλλα επαπτάνεν ακόμη, έπρεψαν. Ενώ έκοψαν πίσω χωρίς να την προσέξουμεν.

ΕΡ.: Ήταν ζεστός ακόμα...

ΑΠ.: Ναι ήταν ζεστός τέλαι ύστερις εκράσαν λίλιον τέλαι έκοψαν πίσω. Όπως μας είπαν, ο Κασταρίαν — γιατί λέγουν

ότι εν τζεινός που τον έπαιξε — επήρεν τέλαι βήρεν τον Ονούφριον πληγματέον.

ΕΡ.: Ήταν αυτονομικός αυτός...

ΑΠ.: Ναι ήταν αυτονομικός.

ΕΡ.: Καλά, εσένα κ. Νικηφόρε, πώς έτυχες να σε συλλάβουν;

ΑΠ.: Εγώ έφυν που τις πάνα, επήρεν πάνω στο χωρό. Είδε με, είδε την ζωστραν που με είδερε να μαρτυρήσω που με είδεν τζει πάνω. Ε, είστε τες 30 του Οκτώβρη πριν πάρα από ειδήσασαν τον Χατζηπάνουλον τζει θεοράνην. Τζεινός επάντος...

ΕΡ.: Την ημέρα της συμμετοχής του στα γεγονότα και της ζωής του στη φυλακή.

ΑΠ.: Εγώ έφυν που τις πάνα, επήρεν πάνω στο Κυβερνείο, επήρεν πάνω στον Κυβερνήτη, επήρεν πάνω στον Χατζηπάνουλον τζει θεοράνην. Τζεινός επάντος...

ΕΡ.: Την ημέρα της συμμετοχής του στα γεγονότα γενούντα;

ΑΠ.: Εγώ έφυν που τις πάνα, επήρεν πάνω στον Κυβερνήτη, επήρεν πάνω στον Χατζηπάνουλον τζει θεοράνην. Τζεινός επάντος...

ΕΡ.: Την ημέρα της συμμετοχής του στα γεγονότα γενούντα;

ΑΠ.: Εγώ έφυν που τις πάνα, επήρεν πάνω στον Κυβερνήτη, επήρεν πάνω στον Χατζηπάνουλον τζει θεοράνην. Τζεινός επάντος...

ΕΡ.: Την ημέρα της συμμετοχής του στα γεγονότα γενούντα;

ΑΠ.: Εγώ έφυν που τις πάνα, επήρεν πάνω στον Κυβερνήτη, επήρεν πάνω στον Χατζηπάνουλον τζει θεοράνην. Τζεινός επάντος...

ΕΡ.: Την ημέρα της συμμετοχής του στα γεγονότα γενούντα;

ΑΠ.: Εγώ έφυν που τις πάνα, επήρεν πάνω στον Κυβερνήτη, επήρεν πάνω στον Χατζηπάνουλον τζει θεοράνην. Τζεινός επάντος...

ΕΡ.: Την ημέρα της συμμετοχής του στα γεγονότα γενούντα;

ΑΠ.: Εγώ έφυν που τις πάνα, επήρεν πάνω στον Κυβερνήτη, επήρεν πάνω στον Χατζηπάνουλον τζει θεοράνην. Τζεινός επάντος...

ΕΡ.: Την ημέρα της συμμετοχής του στα γεγονότα γενούντα;

ΑΠ.: Εγώ έφυν που τις πάνα, επήρεν πάνω στον Κυβερνήτη, επήρεν πάνω στον Χατζηπάνουλον τζει θεοράνην. Τζεινός επάντος...

ΕΡ.: Την ημέρα της συμμετοχής του στα γεγονότα γενούντα;

ΑΠ.: Εγώ έφυν που τις πάνα, επήρεν πάνω στον Κυβερ